

“AXISXA TÜRKLERİ-XARCAMLILAR” ADLI KİTAP ÜZERİNE

Yunus ZEYREK

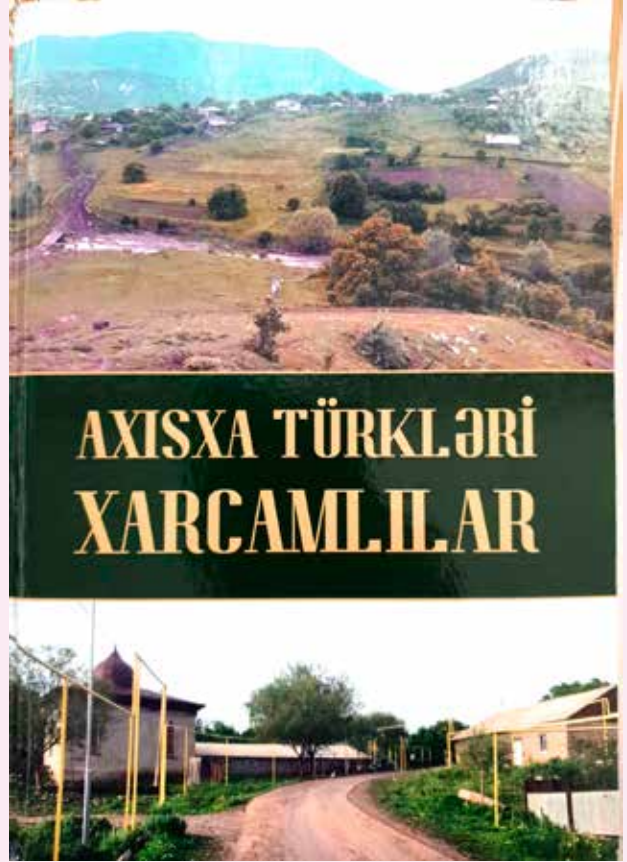
Ahıska Türkleri 1944 sürgününde üç ülkeye dağıtılmıştı; 1958’den itibaren bir kısmı Azerbaycan ve Kuzey Kafkasya ülkelerine geldi. Fakat bugün on ayrı ülkede darmadağın hâlde yaşamaktadırlar. Sürgün yıllarında kültürel faaliyetleri yok denecek durumdaydı. 1990’lı yıllardan itibaren kısa ömürlü küçük gazeteler ve bazı Rusça kitaplar çıktı. Fakat Azerbaycan’daki hemşerilerimiz, Vatan Ahıska üzerine manzum ve mensur eserler vermeye başladılar. Bunlardan hemen akla gelenlerden bazıları şunlardır: Tahircan Kukulov/*Ahıska Türklerinin Tarihine Bir Nazar*, Sasiyev Nureddin Hasanoğlu/*Södürülümüş Ocaxlar*, Sabircan Celilov ve iki arkadaşı/*Muğan’da Yaşanan 50 Yıl*, Zeynul Yekta/*Gurbette Kalan Vatan*, Şahismail Adigönlü/*Kara Vagonlar...* Kazakistan ve Kırgızistan’da da tek tük kitaplar çıkmıştır.

Şimdi önümüzde yeni bir kitap var: **Axisxa Türkleri-Xarcamlılar**. Yazarları Qamber Üfenov ve Zeynep Bağırova. Fotoğraf ve bazı grafiklerin de yer aldığı bu hacimli kitap 492 sayfa. Kitap, müelliflerin ifadesiyle, “Azerbaycan’ın Beylegan rayonuna bağlı Türkler köyünde yaşayan Ahıska Türklerinden bahsetmektedir.”

Yine kitabın başında yer alan müelliflerin takdim yazısıyla devam edelim: “Müelliflerin vatanperverlik duygularından yaranan bu kitapta Axisxa Türklerinin hayatından, geçim şartlarından, millî ve manevî değerlere bağlı adet ve an’anelerinden Axisxa’nın yakın geçmişinden, sürgün öncesi durumundan vs. bahsedilmektedir. Kitapta o devrin canlı şahitlerinin veya onların evlatlarının tarihî kayıtlara bağlı söyledikleri toplanmıştır.”

Müelliflerin kaleme almış oldukları **Giriş** bölümünde Genceli Nizamî’nin bir beyti dikkatimizi çekti: “Her ümitsiz işte hayli ümit var/Karanlık geceden seher doğar.” Bu beyti almalarından, hemşehrilemizin vatandan ümidi kesmedikleri anlamını çıkardık. Bu fevkalâde bir ruh yüceliğidir. Bu ruhun yükselerek ve yayılarak bütün hemşehrilerin yüreğinde tutuşmasını diliyorum. Aksini düşünen, yani vatana yüreğinde ve hayalinde yer vermeyen sefilleşmiş demektir.

Kitabın sayfalarını çevirirken üç ana bölümden meydana geldiği görülmektedir. Birinci bölüm *Axisxa’nın Tarihi* başlığını taşımaktadır. Bu bölümde bölgenin yakın tarihi, 1944 sürgünü, yaşanan çileli hayat, Azerbaycan’a gelişler, Türkler

köyünün kurulması, Fergana faciası, Ahıska’da kalan Xarcam köyündeki yer adları verilmektedir.

İkinci bölüm *Xarcamlıların Şeceresi* başlığını taşımaktadır. Bu başlık altında köydeki sülâleler hakkında ayrıntılar var.

Üçüncü bölüm *Folklor ve Yerli Edebiyat* başlığını taşımaktadır. Folklor, tapmacalar/bilmeceler, atasözleri, ağıtlar, yas merasimleri, Xarcam’da mektep ve medrese, Türkler köyü mektebi, halk hekimliği vs...

Kitapta ele alınmış olan konuların çoğu tabii ki sürgün öncesi yaşadıkları yer, ata dede yurdu, tarihî vatan **Xarcam!** Bugün yaşamakta oldukları Azerbaycan’ın Beylegan ilçesine bağlı **Türkler** köyü de buna paralel olarak yer almaktadır.

Burada kısaca tanıtmaya çalıştığımız kitabı, diğer hemşerilerimize de örnek olmalıdır. Her köyün böyle bir kitabı olmasını arzu ederiz. Büyük gayret ve zahmetlerle hazırlandığı anlaşıl原因 kitabın müellifleri Qamber Bey ve Zeynep Hanım Muallimleri tebrik ederim.